

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 80 Din. Cena M. Lista je naznanjena v M. Listi. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovce, Prekmurje.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do deset reči 10 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta. Takso za vse oglase plača opravništvo „NOVIN“.

Šolskim stolcom katoličanskih i evangeličanskih verskih šol!

Roparje se približavajo. Vsi na branik.

Rop je posili jemanje tujega imanja. Ta grehota lazi okoli naših verskih šol. Se zvedlo z Beograda, ka oropati ščejo vsikdar lačni demokratsko—samostojno—radikalni brezverci naše šole. Oropati ščejo njihove pravice i njihovo imanje. To ščejo, ka bi hiše (šole) i vse šolske njive, travniki šume pač vsa vrednost kat. i evang. verskih šol prešla v njuve roke, ka bi z tistim, ka je kupo i zidao naš penez, ravnali brezverci, ka bi tisto, ka je vaš tūd spovao, vaš znoj blagoslovo, naš dūh poklono z vnogūni aldovi (žrtvami) za obstoj našega verskoga osvedočenja i naše mile slovenske reči, ka bi vse to vam vzeli tej parovnjac je i vi drugoga juša ne bi meli, kak plačati. Šole i vsa njihova vrednost, — vaša vrednost — bi njihova postala, pri imenūvanji niednoga učitelja juša ne bi meli, poslali bi vam v šole, koga bi šteli, vi bi dužni bili vseh pravíc oropani samo gordržati vam odvzete šole tūhincov. Kratko povedano: z lastnimi penezi mogli bi hraniti tovaja v tistoj hiži, štero vam je posili vzeo. Teliko pomeni po domače povedano namen brezverskih radikalov i demokratov, ki vam ščejo šole verske vzeti.

Vi v te rop ne privolite, to znamo. Vaši očaki bi se v grobi obračali i vō z groba vam kazali na prekletstvo, štera vas doleti, če bi privolili v rop tistih verskih reči, za štere so oni teliko trpeli, teliko darūvali. Če ste tūjinci, Madjari vdarili na prste, kda je te vtegūvao po vaših verskih šolaj, te znali to včiniti to tembole proti domačim dugoprstnežom, ar ste zdaj gospodje v svojoj domovini. V svojoj hiži tovaja i roparā nete trpeli.

Zato pa vsi šolski stolci, zberite se vkūp i napravite takše proteste pri krajnom šolskom sveti v Soboti, šteri je v prvoj vrsti odgovoren za naše verske šole nadele pri višjem šolskom sveti v Ljubljani i pri ministerstvu za prosveto v Beogradi, ka de njim vu vūhaj cinkalo. Tem brezvercom so ešče nej zadosta pune turbe, radi bi ešče naše šole i njihovo imanje v nje spravili. Pa od toga ja ne do siti. Naznante svoje pritožbe i proteste tūdi na svojo višesnjjo cerkveno oblast. — Držimo vkūp, ne bojmo se nikoga! Zakona žaliti neščeemo i ne bomo, a svoje pravice bomo do zadnje kaplje krvi branili. — Roparje se bližajo, na branik vsi, katoličanci i evangeličanci!

Govor nar. poslanca, g. Jožefa Klekl, dec. 5. na 7. seji narodne skupščine od sekvestriranih veleposestev v Prekmurji.

V zvezi z imanjom grofa Festeticsa omenjam posestvo grofa Szaparija v M. Soboti. To posestvo meri okoli 5000 kat. plūgov. Že lani je ista čakovska posojilnica začnola odavati imanje grofa Szaparija, ar je pokazala dovolenje g. ministra pravde. (Medklic poslanca Žebota: Čūjte! Što je bio minister pravde za časa te odaje toga posestva?) Pri odaji toga posestva bi znašao zaslužek banke pri ednom plūgi 7000 dinarov. (Medklic posl. Žebota: Židovska banka!) Naše ljudstvo, štero je bilo na odajo toga posestva opoteno, se je odaje ne vdeležilo, nego je licitante stiralo. (Medklici na desnici Bravo!) Či bi naše ljudstvo kúpilo to posestvo, štero je bilo popolnoma zaduženo, ar majo vse zvūnešnje banke svoje terjatve proti grofi Szapariji zemle knižno zavarūvane, bi prišlo 500 našij slovenskij kmetov na boben, ar bi morali zvūnešnjim bankam izplačati njihove terjatve. (Dale).

Novoletno pismo iz M. Sobote.

Ne čūdite se g. urednik, da Vam pišem! Raj bi prišeo k Vam, či bi vūpao? Pa znate, da je ne varno se voziti z našim automobilom: sreča kravo, pa se prestraši i prevrže, človek pa pri tom zleti, da zgūbi z glave vse novice. I kriv! Što je potom kriv? To se zna, tista krava, štera je zagvišno klerikalna i je čemerna na poštini automobil, ki je državotvoren element.

Čvišno ste radovedni, ka v M. Soboti delamo. Istina, da se tak vidi, da vse spi i se nikaj ne gible. To je tūdi skoro istina. Samo na večer, da se zberejo dečki i dekle, da lūplejo seme, te se vse oživi po niskij hišicaj. Tak so meli pred kratkim jako lepi večer pri našem somišleniki g. M. Lūpali so seme, prišeo njim je pomagat tūdi naš vrli tajnik g. Horvat. Lepo prepevali, se šalili i zabavali, gospodar pa njim je pripovedūvao zgodbe od ciganov, tak da je bilo zadosta smeħa. G. Horvat je v poslovilom govori spodbūjao dečke i može, da se družijo v poštenom veselji, da delajo združeni na svojoj dūševnoj i srčnoj izobrazbi (šolanje). Lepo je povedao i mislim, da ne zabadav.

Vej nas je Sobočance skoro že lahko sram, da je tak mrtvo pri nas. Nešterne male vesničke že majo svoje prosvetno društvo, pri nas nikaj. Istina, da gospodje majo svojega Sokola, čitalnico i šče več drugoga, pa tū za nas nega prostora, ar ščeemo meti društvo, štero bo kršćansko i bo pošteno zgajalo dečke i dekle.

Kak nam je potrebno prosvetno društvo! Tam na Štajarskom ma vsaka fara svoje kršćansko društvo, zato ar znajo,

da tūdi zvūn cerkve trbej navuk za vsakdenešnje življenje, navuk od zgodbe po sveti, navuk od gospodarstva, od politike, i od sto i sto drugij reči. Tem bole bi trbelo društvo pri nas v Soboti, da dobi zgled cela Slovenka krajina. Tūdi zato nam je t r b e j, d a v ž i v l e m o pošteno zabavo. Kak lepo smo se zabavali na Marijin svetek 8. dec., kda so naši Orli priredli igro! I gotovo je bila Bogi i Mariji po voli ta naša zabava. Kak bi bilo veselo, či bi šče meli redne sestanke i predavanja!

Zavolo prostora je žmetno, nemamo kde, da se shajamo, kak samo v krčmi. Zna biti, da bo počasi tūdi v tom pogledi bolše, kde se nadejo ljudje i nam preskrbijo primerne prostore.

Eli bi ne bilo lepo, či bi meli vsakšji mesec? Na nje bi povabili naše gg. dūhovnike i kda bi Vam, g. vrednik, bilo mogoče, pred vsem Vas, da bi nam predavali od različnij reči, ki so nam potrebne. Tūdi me i uradniki je dosta takšij, štere vidimo po nedelaj pri sv. meši i ki so našega kršćanskoga mišljenja; tej bi nas radi i z veseljom podpirali pri našem društvu.

Tak, pravim, bi bilo lepo, či bi se shajali na sestanke: najprle bi molili k Sv. Dūhi, da nas razsveti; potom bi sppevali kakšo pesem; potom poslušali predavanje; se pogovorili med sebov od toga, ka smo poslušali; pogovorili od vsega, ka nas tišči; poslušali kakšo deklamaciju; na konci pa spevali i potom s kratkov molitvov zahvalili se Bogi za vse, ka nam je sestanek dobroga podao za časno i večno blaženost. To bi bilo lepo, eli ne? Kak edna sama velka družina bi bili.

Istina, nešterni pravijo, da toga ne trbej, da tak društva samo odtegujejo od cerkve. Či v istini ne bi trbelo kršćanskij društev, zakaj jih pa ustanūvlejo dūhovniki po drugij krajaj, med Slovenci, Vogri, Nemci, Čehi, Francozi itd? In kde so ljudje bole izšolani, kak tam kde majo društva? In kde so ljudje bole napunjeni s kršćanskim dūhom, kak ravno tam. Kršćeniki v vsej deželaj jemlejo v pamet, da je boj proti sovražnikom kršćanskogaljudstva samo tak mogoči, či se organizirajo v svoja društva. Medtem, kda se kršćeniki zbirajo v cerkvaj, nam pa zvūna cerkve vucje trgajo ovčice, sovražniki brezverci jij lovijo v svoja protiljudska društva „Sokol“ itd. — i v nogi, ki sō dobri kršćeniki idejo k njim na njihove prireditve. In zakaj? Ar kršćeniki tū nimajo svojega društva.

G. vrednik, žalosten je pogled na našo Sobotu. Že so se vtrdila tū različna nekršćanska društva, ki štūlijo na naše dobro ljudstvo. Zna biti jij bodo zaman lovila. Pa tūdi v tom slučaji bo žalostno, či bo Sobotu spala. Ljudje ne bodo šolani ne v gospodarskom, ne v političnom pogledi — in nasprotnikom ne bo žmetno, da jij v tej rečaj prestrašijo in zmešajo. Samo edno sredstvo mamoi to je, da si kršćansko ljudstvo tū v Soboti stvori svoje lastno društvo. Ne bo lahko, toda šteti trebej in se ne bojati!

